

O pjesmarici Marijana Jajića

Sebastijan-Josip Golenić

(Nastavak)

Korizmene pjesme

Na početku ovog ciklusa stoji napisano: »Slide Pisme od prigorke Muke Isukerstove«. Napravljena je podjela. U prvom dijelu su obuhvaćene stroge korizmene pjesme, dok drugi sadrži obrede od Cvijetne nedjelje do Velike subote. Uz 17 korizmenih pjesama predviđeno je i 15 napjeva u koje je i uključena »Muka« za sole i zbor. Kao i ranije, Jajić sugerira mogućnost da se više tekstova može pjevati na jednu melodiju, npr. »Počima se strašna muka« piva se na napiv Misne Pisme: »Falu ćemo Bogu dati«, »O Isuse! daj mi suze« piva se takojer na napiv: »Ja virujem, ja se ufam«.

Primjećuje se da su ove pjesme relativno kratke; tako npr. »Rascviljena Majka« ima samo šest taktova.

S obzirom na sam tekst pjesama, neka bude samo usput spomenuto, da su gotovo sve intonirane »pasionski«, tj. isključivo naglašavaju muku i smrt Isusovu, kojoj je uzrok grijeh čovjeka, kao moćno sredstvo koje je prisililo Krista da trpi i umire, i teško je tu naslutiti jutro Isusova uskršnjuća. Takva je npr. »Počima se strašna muka«, koja se još i danas pjeva po nekim crkvama. Osim toga naglasak je stavljen na oplakivanje grijeha: »daj da gorko zaplačem i sve grime oplačem«, »Isukrste ljubav tvoju«, str. 48), zatim »Daj mi tvoju muku pivat, požalenja suza livat« (Daj mi tvoju, str. 49) »Nebo, zemlja, sve stvorene, u jedan se ganu plač« (Nebo zemlja, str. 52). Uz pjesmu »Svi krstjani plaćitec stoji opaska: »(pjesma) koja se ne nahodi duduše u Vincu, ali jerbo je drugdi malo poznata, napiv joj ovdi dat«. Možda je upravo toj popijevci autor Jajić, što je naravno teško ustano-viti.

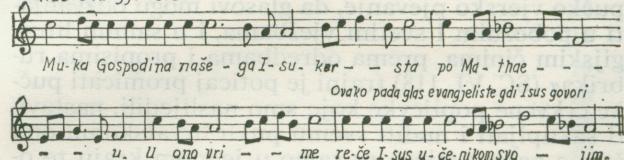
Veoma su zanimljivi obredi Velikog tjedna. Iako su se inače obredi odvijali na latinskom jeziku, »Muka« kao središnji dio obreda Cvjetnice i Velikog petka, pjevala se na hrvatskom jeziku. Tu tvrdnju donosi i A. Vidaković u svom prikazu »Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u XIX vijeku« (izdanje CECILIJE, Zagreb 1945): »Za vrijeme mise pjevala se Muka GNIK po Mateju hrvatskim jezikom. Tako se isto pjevala muka Isusova po Ivanu na Veliki Petak. Za to je služio stari kajkavski pasional napisan u Zagrebu tokom XVIII stoljeća sa natpisom »Muka Gospona nasseg Jezussa Xusa« (ibid. str. 27). U prilog tome citiram inventar zagrebačkog samostana na Kaptolu iz god. 1721—1790, gdje pod naslovom »Inventarium chorii« nalazi »Liber cantionum impressus croaticus« kao i »Passiones Dni croatico« (Inventarium cum melioratione, svežanj B-39, 242 stranice god. 1721—1790, str. 1). Nadalje Vidaković za gore spomenuti pasional kaže, da su se tim pasionalom služili zagrebački prebendari do 1875. god., a da je nakon toga kaptol povjerio prebendaru Stjepanu Rihtariću da preradi tekst iz kajkavskog narječja u štokavsko i da se tako pjevalo već 1877. god. (ibid. str. 27).

Jajićeva »Muka« nije kompletna s potpunim tekstom već donosi samo upute i načine kako treba pojedinu konkretno ostvariti. Tekst je na latinskom i hrvatskom (ikavskom) jeziku, za obrede koji prethode »Muci« koja je sama na hrvatskom.

Evo naslova »Muke«: »Način občenii svetčano pivati Muku G. N. Isukersta na Cvitnicu ili veliki Petak«

Primjeri za pojedine uloge:

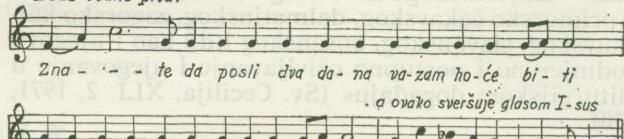
Glas evangeliste.

Iza »Muke« slijedi antifona »Zelus domus«, a iza njega Jeremijine tužaljke s opaskom: »I tako se isto ova SS tri Dana sva cvilenja Jeremina običajno pivaju, a po Preindelovu izvodi tihim Suglasjem prate«.

Evo i tog primjera:

Jesus ovako niva:

i sin čo- vi- čanski pridani bu-de - e da se pro - - pne

Ovako piva množtvo.

Ne u blagi dan da ne bu - - de buna u pu - ku.

Ovo je *napiši v. Judo*

700 B

Službenica

